

Vastaanottaja: Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Lausunto: Laki laajarunkoisten rakennusten rakenteellisen turvallisuuden arvioinnista ja seurannasta sekä maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasioissa ja toteaa lausuntoon seuraavaa:

Lausunnolla olevassa ympäristöministeriön laatimassa esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki laajarunkoisten rakennusten rakenteellisen turvallisuuden arvioinnista ja seurannasta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi maankäyttö- ja rakennuslakia koskien rakennusten huoltoa ja käyttöä.

RIL katsoo, että ehdotettu erityislaki ja vastaavat lakimuutokset ovat erittäin tarpeellisia ja hyvin valmisteluja. Laajarunkoisten rakennusten rakenteellisen turvallisuuden edistäminen myös normiohjauksen avulla on välttämätöntä, sillä nykyiset menettelyt ja asiassa aiemmin toteutettu informaatio-ohjaus on osoittautunut käytännössä riittämättömäksi.

Lain soveltamisala ja arviointivelvollisuus

Laissa säädettäisiin laajarunkoisten rakennusten omistajalle kertaluontoinen velvollisuus huolehtia, että asiantuntija on arvioinut laissa tarkoitetun rakennuksen rakenteellisen turvallisuuden. Arvioinnin kohteena olisivat vain sellaiset rakennukset, joissa oleskelee tyypillisesti paljon ihmisiä sekä laajarunkoiset eläinsuojat, joissa sisäilmaolosuhteet aiheuttavat rakenteille erityisiä vaatimuksia.

Olemassa olevien rakennusten velvoitetarkastusten kertaluonteisuuden vuoksi **erityslaki on selkein säädösvaihtoehto.**

Rakennusten suuren määrän vuoksi lienee perusteltua rajata arviointivelvoitetta ehdotuksessa esitetyllä tavalla, mutta muistuttaisimme, että rakenteelliseen turvallisuuteen liittyviä riskejä on havaittu ja toteutunut valittavan paljon myös muissa kuin erityislain tarkoittamissa kohteissa.

Ongelmia on havaittu muun muassa vesitorneissa, silloissa, tehdas- ja varistorakennuksissa sekä katsomorakenteissa. Olisikin tärkeää, että myös

muiden kohteiden omistajat vapaaehtoisesti ja säännöllisesti arvioisivat hallitsemiensa rakenteiden kuntoa ja ryhtyisivät muihin tarvittaviin toimenpiteisiin rakenteellisen turvallisuuden varmistamiseksi.

Laissa arvioinnin piiriin kuuluvien rakennusten joukkoa rajattaisiin edelleen niiden ominaisuuksien (kerrosala, jänneväli ja rakennustapa) perusteella. Arvioinnin ulkopuolelle ehdotetaan myös jätettäväksi rakennukset, joiden suunnitelmien ja toteutuksen vaatimuksenmukaisuudesta on voitu varmistua joko esimerkiksi erityismenettelyllä rakennuslupavaiheessa tai rakennustyönaikaisen valvonnan avulla.

Kuten lakiluonnoksen yleisperusteluissakin on todettu, on viime vuosina tapahtuneiden rakennussortumien syynä olleet rakenteelliset virheet sekä ylläpidon puutteet. Virheet ja puutteet rakenteissa ovat voineet johtua suunnittelu-, toteutus- ja materiaalivirheestä. Virheitä ja puutteita ei kohteissa ole havaittu taikka niiden syntyä estämään, vaikka laki on aiemminkin edellyttänyt rakennushankkeeseen ryhtyvää huolehtimaan em. seikoista.

Mielestämme lakiluonnoksen rajaukseen sisältyy nykymuodossaan riski, että asian kannalta kriittisiä kohteita jää arvioinnin ulkopuolelle. Ymmärrämme kuitenkin, että kohteiden suuren määrän ja lain soveltamisalan yksiselitteisen määrittelyn takia on välttämätöntä tunnistaa veloitteen piiriin kuuluvat rakennukset myös numeeristen määreiden avulla.

Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain 166 § mukaan rakennusvalvontaviranomaisella on jo nyt joitakin mahdollisuuksia puuttua rakennusten rakenteelliseen turvallisuuteen. Jatkossa tämän kohdan tarkentaminen voisi olla lain eräs kehittämiskohde.

Asiantuntijan kelpoisuus

Lakiehdotukseen sisältyvät myös säännökset arvioinnin suorittavalta ulkopuoliselta asiantuntijalta edellyttävästä kelpoisuudesta sekä arvioinnin ja sen perusteella annettavan arviointitodistuksen sisällöistä.

Asiantuntijan kelpoisuusvaatimuksen osalta kannatamme ehdotettua viittausta MRL:n suunnittelijan kelpoisuutta koskeviin säännöksiin siten, että hänellä tulisi olla arvioitavaa kohdetta vastaavan uudiskohteen suunnittelijalta edellytettävä kelpoisuus.

Lakiluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että ulkopuolisen asiantuntijan riippumattomuusvaatimus vertautuu MRL:n (41/2014) 150 c §:ssä tarkoitettuun ulkopuoliseen tarkastukseen. Lainvalmistelussa

tarkoitettun yhdenmukaisen tulkinnan varmistamiseksi **esitämme, että laki-luonnoksen 3 §:n sana ”ulkopuolinen asiantuntija” korvataan sanoilla ”riippumaton ja pätevä asiantuntija”.**

Arvioinnin sisältö

Arvioinnin sisällön osalta toteamme, että se on määriteltävä nyt laki-luonnoksen 6 §:ssä esitettyä selkeämmin ja yksityiskohtaisemmin.

Arvioinnin sisältö on nyt lausunnolla olevassa luonnoksessa osittain tulkinnallinen. Ehdotuksen 6 §:n kolmannessa kohdassa todetaan, että ”arvioinnin on perustuttava rakennesuunnitelmiin taikka muuhun riittävään selvitykseen”. Tästä voisi päätellä, että rakenne- suunnitelmien puuttuessa tai jos kantavuutta muuten epäillään, on ryhdyttävä uusien laskelmien laadintaan ja perusteellisiin tarkastuksiin sisältäen jopa tutkimuksia, jolloin arviointivelvollisuuden puitteissa tehtävä työ saattaa kasvaa erittäin suureksi.

Arvioinnin eräs lopputulos voisi olla, että todetaan riskien olemassaolo ja edellytetään perusteellisempaa tarkastusta, johon voisi liittyä mm. laskelmien ja suunnitelmien laadintaa. Näiden tietojen pohjalta asiantuntija antaa lopullisen näkemyksen rakenteellisesta turvallisuudesta ja tarvittavista toimenpiteistä. Tällainen vaihtoehto ei lakiehdotuksesta tule selkeästi esille, jos näin on tarkoitus.

Näin ollen luonnokseen sisältyvä ympäristöministeriön asetuksenantovaltuutus on tärkeä. Asetus tulisi valmistella ensi tilassa ja se tulee saattaa voimaan yhtä aikaa lain kanssa. **Ehdotamme, että arvioinnin sisällön määrittelyssä hyödynnetään valmisteilla olevaa Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RILin ohjetta rakennusten kantavien rakenteiden tarkastusmenetelystä.**

Käyttö- ja huolto-ohje sekä kunnon seuranta (MRL:n muutokset)

Rakennuksen turvallisuuden arviointivelvoitteiden lisäksi lakiehdotuksessa vahvistetaan ko. rakennusten jatkuvan rakenteellisen turvallisuuden ylläpitoa säättämällä uusia velvoitteita käyttö- ja huolto-ohjeen sisällöstä koskien keskeisten kantavien rakenteiden elinkaarenaikaista hallintaa.

Kannatamme ehdotettua maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 i §:ään täydennystä, jonka mukaan em. erityislain tarkoittaman laajarunkoisen rakennuksen käyttö- ja huolto-ohjeeseen tulee sisällyttää kantavuuden kannalta keskeisten rakenteiden seurantatoimenpiteet aikatauluineen sekä niiden kunnossapidon kannalta tarpeelliset erityissuunnitelmat

Edelleen MRL:n 166 §:ssä velvoitettaisiin rakennuksen omistajan huolehti-
maan rakennuksen kantavuuden kannalta keskeisten rakenteiden kunnan
säännöllisestä seurannasta. **Myös tämä ehdotus on tarpeellinen ja kannatettava.**

Muut velvoitteet

Laissa säädettäisiin myös ilmoitusvelvollisuudesta sekä arviointitodistuksen esittämis- ja luovutusvelvollisuuksista. Kannatamme molempia esityksiä.

Toivomme, että edellä kirjatusta huomioista on apua ja otatte ne huomioon asian jatkovalmistelussa.

Kunnioittavasti,
Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry

Helena Soimakallio
toimitusjohtaja

Gunnar Åström
tekninen johtaja

